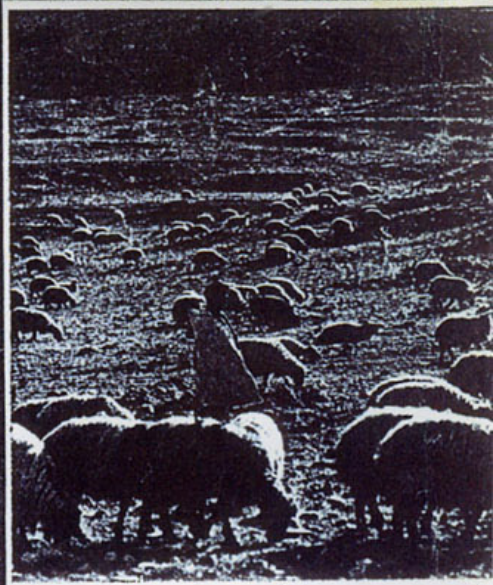

Hayat

SAYI : 48 • 28 KASIM 1983 • 100 LİRA

**Fotoğraf sanatçısı olmak
kolay değil**

Röportaj: Lütfi ÖZGÜNAYDIN
KÜÇÜK kardeşini sırtlamış gidiyordu. Tarlanın toprak keşegine takıldı. Tökezlendi, yere düşmek üzereyken alabilmişine direndi, sırtındaki küçük kardeşi ile birlikte bir o yana, bir bu yana gidip geldi, incecik bacakları üstünde toparlandı, yüzü alı oldu. Sırtındaki çocuk yaygarayı kopardı bu ani sarsıntının ardından. Onu, sırtına bağladığı atkının arasından yukarı doğru hoplattı birkaç kez. Rahatlatmış sonra yürüdü.

Olduğum yere çakılmış, iki küçük kızın bir anda gözlerime takılan sahnelerini izliyordum.

Sıtkı Fırat'ı hatırladım, döndüm; o objektifini çevirmiş bu küçük anı belgeliyordu. Öylesine kaptırması ki, seslenişimi duymuyordu bile. İşte böyle başladı Sıtkı Fırat'la çıktığım fotoğraf gezisi.

Doğanın ilginç renklerini, Anadolu'nun; çalışan, didinen insanların batan ya da doğan güneşi, çeşitli kültürel, tarihi ve turistik değerleri birlikte objektifimize alırken

onunla bir röportaj yapmaya karar verdim.

Fotoğraf çekimi başlayınca Sıtkı Fırat'tan tek kelime alamıyordum. Hele güzel bir görüntü bulursa kendi bakış açısı doğrultusunda birkaç motif, birkaç ilginç çizgi, yakalarsa öyle değişiyordu ki... Sık sık soluk alıp veriyor, iniyor çıkıyor objektifleri değişiyor sırtındaki gömleği sırlıslıkam oluyordu. Onca görüntünün önünde yakaladığı kadraj için bir kez deklanşöre basıp

dönüyordu. O anda, yüzündeki gergin çizgiler bir anda yumuşuyor, çevresine bakıp gülümsüyor, sigarasına uzanırken konuşmasına başlıyordu.

«DOĞAYA SEVGİ İLE BAKMAK»
Çocukluğundan öğretmenliğine kadar geçen yaşamını, öğretmenliğini, emekliliğini, fotoğraf üstüne düşüncelerini, «doğaya sevgi ile baktığı» için rahatladığı anlardaki kısa kısa cümlelerinden biraraya getirdim.

«Hayat tüm hemşehrilerimin yazgısı gibi başladı, yedi yaşında gur-betçi oldum» dedi bir yerde...

Sonra Kemaliye'nin Akçalı köyünden İstanbul'a gelişini ilk ve ortaokulu bitirliğini anlattı. Anadolu'nun dört bir yanında resim öğretmenliği yapışını, öğrencilerine iyili, güzel kavratmak için verdiği çabaları anlattı. Öğrencilerinden yaşadığımız günler içindeki ilişkilerinden öyle içten söz etti ki...

Corum'da Hattuşaş'ta; Aslanlı-

Türkiye'nin tanıtılması için fotoğrafın önem taşıdığı söyleyen Sıtkı Fırat: «Arşivimdeki binlerce görüntü kemin emrindedir» diyor. Tüm fotoğraf sanatçıları bu yönde Türkiye'ye büyük hizmet verdiklerini söylüyor.

— Belgelemek gerek, bu işi yapıyoruz, bu ülkenin gelişmesini, kültürel unsurlarını, değerlerini bir bir belgelemek gerek, diyordu...

Akşamın alacakaranlığında renk renk bozkırın içinde akıyorduk. Röntgenim son notlarını alıyordum. Anadolu bozkırlarını, Edirne kubbelerini, çocukları, insanları, denizin pırıltılarını, Göreme'nin kıvrımlarını Sıtkı Fırat'ın objektifinden çıkarları bir bir dinliyordum.

— Önce teknik, önce teknik, diyordu. Deklanşöre boş yere basmamak gerek diyordu. Sonra fotoğraf için belli bir sanat kültürünün olması gerektiğini vurguluyordu.

— Türkiye'de kimleri beğeniyorsunuz? dedim.

— Sami Güner, dedi birden suskunlaştı. Sonra; «Güzel fotoğraf çekenler çoğalıyor» dedi ve fotoğraf için çaba verenleri ilgi ile izlediğini söyledi.

Daha sonra, Türkiye'nin tanıtılması için, fotoğrafın önem taşıdığı söyleyen Sıtkı Fırat:

— Arşivimdeki binlerce görüntü kemin emrindedir, dedi ve tüm fotoğraf sanatçılarının bu yönü Türkiye'ye büyük hizmet verdiklerini anlattı. Kendi çabaları ile ve dumuzu adım adım doluşarak çezellikleri ve değerleri bir bir ortaya çıkararak en güzel görüntüleri tesbit eden fotoğraf sanatçıları el uzatılmasını devletin daha çabuk yapmasını önerdi. Fotoğrafçılarının zaman zaman dış ülkelere taşınmasını da söyledi.

Soracaklarım bitmemişti. Sıtkı Fırat'la gezimiz sona erdi.

Birkaç hafta sonra, atölyesine onu yine konuşturamadım, alabilmiş gine suskundu. Gözleri fotoğrafının renkleri üzerinde duruyordu.

Bir ara gezideki fotoğrafları banyo sonuçlarını incelerken, birkaç cümle söyledi. On günlük ge-

mişti, damlalar yapraklardan asılı dururken parıldıyorlardı... Baktım gözleri oraya takılmış;

— Lütfen şu fotoğrafı çek de konuş, dedim...

ALTIYÜZBİN KİLOMETRE

«Altiyüzbin kilometre» dedi. «Fotoğraf için altiyüzbin kilometre dolaştım. Türkiye'de ayak basmadığım yer yok. Üç kez, beş kez gittiğim yerler var.»

— En çok nerede kaldınız? Hakkari'deki Cilo Dağları'nı anlattı.

— En çok etkilendiğim yer Cilo Dağları'dır, dedi.

Sonra, Kaçkarlar'ı anlattı. Kaçkar'ın eteğindeki bir dağ evinde, bir fotoğraf çekilemek için bir hafta, «sis»in kalkışını beklediğini anlattı.

Orta Anadolu ve Karadeniz'in bir bölümünde sürdürdüğümüz gezimizi tamamlamış, Ankara'ya dönüyorduk. Ben çantamı kapatmıştım. Karabük yakınlarında Demir-Çelik Fabrikası'nı çekmek için durdu;

• DEVAMI 45. SAYFADA

kapı'da saatlerce kaldık. Ben belki on kez bastım deklanşöre. Sıtkı Fırat'ın makinesi daha «çıtı dememişti. Derken, bir çocuk çıktı aşağıdan, önünde kuzular vardı. Sıtkı Fırat durdu bekledi çocukla konuştu, onu Aslanlıkapının önüne götürdü. Aslanlı taşları sördü, onu sahneye adapte etti, düşündürdü anlayabileceği şekilde tarihe götürdü, çocuk daldı taşın önünde. Yüzünde garip bir ifade vardı. Sıtkı Fırat yine rahatlamıştı, gülerken doğruldu.

Yeniden yollar, yollar... Yağmurlu bir havada Kastamonu ormanlarında iyi bir peyzaj elde etmek için, islanışımızın ardından, Saffranbolu'ya inerken; «Doyumevi» yazılı bir yerde durduk: «Ne güzel ad koymuşlar bunu not et Lütfi» diyordu. Sonra, ıslak gömleklerimizle sahadaki yumurtaya iştahlıca uzanırken;

— Fotoğraf için ne kadar yol katettiniz, dedim. Dışarıda, yağmur din-

zinin sonunda yüzlerce karenin içinden iki fotoğraf ayırdı, ben şaşkınlıkla sanki yeniden geziyordum Anadolu'yu... Onun yorumundan ve estetiğinden çıkan diyalari tek tek inceliyordum.

— İlbahardaki sergi için iki fotoğraf çıktı gördüğün gibi, dedi.

Düşünmeye başlamıştım, on günlük yorucu gezi, yüzlerce fotoğraf her kare için çekilen onca emek bilincimde titreşiyordu. Oysa, karışmadaki Sıtkı Fırat o durgun haliyle;

— İki fotoğraf çıktı, diyerek birden gülümsüyordu...

